

Strasbourg, den 2. marts 2011

ECRML (2011) 1

DEN EUROPÆISKE PAGT OM REGIONALE SPROG ELLER MINDRETALSSPROG

ANVENDELSE AF PAGTEN I DANMARK

Tredje overvågningsperiode

- A. **Ekspertkomitéens rapport om Pagten**
- B. **Henstillinger fra Europarådets Ministerkomité om Danmarks anvendelse af Pagten**

Den europæiske pagt for regionale sprog eller mindretalssprog indeholder bestemmelser om en kontrolfunktion, der kan evaluere, hvordan Pagten anvendes i en kontraherende stat med henblik på, når dette er nødvendigt, at fremsætte henstillinger om forbedringer af den pågældende stats lovgivning, politik og praksis. Det centrale element i denne procedure er Ekspertkomitéen, som er etableret i henhold til Pagtens artikel 17. Komitéens primære formål er at undersøge den reelle situation vedrørende regionale sprog eller mindretalssprog i den pågældende stat, at aflægge rapport til Ministerkomitéen om sin evaluering af en kontraherende stats overholdelse af sine forpligtelser samt, når det er passende, at opfordre den pågældende stat til at øge niveauet for sin indsats.

For at lette den opgave har Ministerkomitéen i henhold til artikel 15, stk.1 fastlagt et grundrids for de periodiske rapporter, som en kontraherende stat skal forelægge Generalsekretæren. Rapporten skal offentliggøres af den pågældende stat. I henhold til dette grundrids skal staten gøre rede for såvel den konkrete anvendelse af Pagten som den generelle politik vedrørende de sprog, der er beskyttet under Afsnit II, samt give en detaljeret redegørelse for alle de foranstaltninger, der er truffet i henhold til de bestemmelser, der er valgt for hver enkelt sprog beskyttet i henhold til Pagtens Afsnit III. Komitéens første opgave er derfor at undersøge de oplysninger, der er indeholdt i den periodiske rapport om alle relevante regionale sprog eller mindretalssprog på den pågældende stats område.

Komitéens opgave er at evaluere eksisterende love, regler og aktuel praksis, som finder anvendelse i hver stat i relation til regionale sprog eller mindretalssprog, og Komitéen tilrettelægger sit arbejde i overensstemmelse hermed. Komitéen indsamler oplysninger fra relevante myndigheder og uafhængige kilder i staten med henblik på at få et redeligt og afbalanceret overblik over den faktiske sprogsituation. Efter en indledende undersøgelse af en periodisk rapport kan komitéen eventuelt stille et antal spørgsmål til den pågældende stat om forhold, som anses for uklare eller mangelfuldt redegjort for i selve rapporten. Denne skriftlige procedure efterfølges sædvanligvis af et besøg af en delegation fra komitéen i den pågældende stat. Under dette besøg møder delegationen instanser og sammenslutninger, hvis arbejde har tæt tilknytning til brugen af de relevante sprog, ligesom komitéen konsulterer myndighederne om spørgsmål, som den er blevet gjort opmærksom på.

Efter denne proces vedtager komitéen sin egen rapport. Rapporten forelægges Ministerkomitéen sammen med forslag til henstillinger, som Ministerkomitéen kan beslutte at tilstille den pågældende stat.

INDHOLD

A.	Ekspertkomitéens rapport om Pagtens anvendelse i Danmark	4
	Kapitel 1 Baggrund	4
	1.1. Danmarks ratifikation af Pagten	4
	1.2. Ekspertkomitéens arbejde	4
	1.3. Situationen vedrørende regionale sprog eller mindretalsprog i Danmark: En opdatering	5
	1.4. Generelle spørgsmål foranlediget af evalueringen af Pagtens anvendelse i Danmark	5
	 Kapitel 2 Ekspertkomitéens konklusioner vedrørende de danske myndigheders reaktion på Ministerkomitéens henstillinger.....	7
	 Kapitel 3 Ekspertkomitéens evaluering vedrørende Afsnit II og III i Pagten.....	8
	3.1. Evaluering vedrørende Afsnit II i Pagten	8
	3.2. Evaluering vedrørende Pagtens Afsnit III	12
	 Kapitel 4 Ekspertkomitéens kommentarer vedrørende tredje overvågningsperiode.....	20
	 Bilag II: De danske myndigheders kommentarer.....	24
B.	Henstilling fra Europarådets Ministerkomité vedrørende Danmarks anvendelse af Pagten.	26

A. Ekspertkomitéens rapport om Pagtens anvendelse i Danmark

Vedtaget af Ekspertkomitéen den 28. september 2010
og forelagt Europarådets Ministerkomité
i henhold til Pagtens artikel 16

Kapitel 1 Baggrund

1.1. Danmarks ratifikation af Pagten

1. Danmark underskrev den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog (herefter kaldet "Pagten") den 5. november 1992. Den 24. november 1999 fremsatte den danske udenrigsminister et forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Pagten (beslutningsforslag nr. B 50). Den 29. maj 2000 gav Folketinget sit samtykke til ratifikationen. Ratifikationsinstrumentet blev deponeret hos Europarådet den 8. september 2000. Pagten trådte i kraft i Danmark den 1. januar 2001.

2. Ratifikationsinstrumentet fastlægger, at Pagten finder anvendelse for det tyske sprog for så vidt angår det tyske mindretal i Sønderjylland. På tidspunktet for ratifikationen fremsatte de danske myndigheder en erklæring vedrørende færøsk og grønlandsk, hvori det fastslås, at Pagten ikke gælder disse sprog, og at regeringen ikke har til hensigt at fremsende periodiske rapporter angående disse sprog. Ekspertkomitéen fortolker erklæringen således, at den dækker sprogene på henholdsvis Færøerne og Grønland.

3. I henhold til Pagtens artikel 15, stk. 1 skal de kontraherende stater fremsende en rapport hvert tredje år i en form, som fastlægges af Ministerkomitéen. De danske myndigheder fremsendte deres tredje periodiske rapport til Europarådets generalsekretær den 14. april 2010.

4. I sin foregående evalueringsrapport om Danmark (ECRML (2007) 6) skitserede den for Pagten nedsatte Ekspertkomité (herefter kaldet "Ekspertkomitéen") nogle konkrete områder, hvor de juridiske rammer, politikker og praksis kunne forbedres. Ministerkomitéen tog Ekspertkomitéens rapport til efterretning og vedtog et antal henstillinger (RecChL (2007) 6), som var henvendt til de danske myndigheder.

1.2. Ekspertkomitéens arbejde

5. Denne tredje evalueringsrapport bygger på oplysninger hidrørende dels fra Danmarks tredje periodiske rapport, dels fra interviews med repræsentanter for de befolkningsgrupper i Danmark, der taler tysk, grønlandsk, færøsk og romani, og med de danske myndigheder under et besøg i landet d. 14.- 16. juni 2010. Ekspertkomitéen modtog et antal kommentarer fremsat i henhold til Pagtens artikel 16, stk. 2, fra organer og sammenslutninger, som er lovligt etableret i Danmark.

6. Denne rapport fokuserer på de bestemmelser og forhold, der i den anden evalueringsrapport blev fremhævet som givende anledning til særlige problemer. Der evalueres især, hvordan de danske myndigheder har reageret på de forhold, der blev påpeget af Ekspertkomitéen og, hvor dette er relevant, på de henstillinger, der blev fremsat af Ministerkomitéen. Rapporten tilstræber også at belyse nye forhold, som Ekspertkomitéen fik kendskab til under tredje overvågningsperiode.

7. Rapporten indeholder detaljerede iagttagelser, som de danske myndigheder opfordres til at tage hensyn til. Ekspertkomitéen har herudover på grundlag af sine detaljerede iagttagelser udarbejdet en liste over forslag til henstillinger, som Ministerkomitéen i henhold til Pagtens artikel 16, stk. 4 kan tilstille Danmark.

8. Nærværende rapport afspejler den politik, lovgivning og praksis som er gældende på tidspunktet for Ekspertkomitéens besøg i Danmark. I tilfælde af ændringer vil der blive taget hensyn til disse i Ekspertkomitéens næste rapport om Danmark.

9. Denne rapport blev vedtaget af Ekspertkomitéen den 28. september 2010.

1.3. Situationen vedrørende regionale sprog eller mindretalssprog i Danmark: En opdatering

10. Siden Ekspertkomitéens seneste evaluering af Danmark er der sket vedtagelse eller ikrafttræden af et antal love, som har indflydelse på situationen for tysktalende. Disse er opregnet i Danmarks tredje periodiske rapport, og det drejer sig om følgende:

- Lovbekendtgørelse nr. 941 af 1. oktober 2009 om social service
- Lovbekendtgørelse nr. 1203 af 10. december 2009 om retssikkerhed og administration på det sociale område (med efterfølgende ændringer)
- Lovbekendtgørelse nr. 705 af 3. juli 2009 om friskoler og private grundskoler
- Lovbekendtgørelse nr. 387 af 27. maj 2008 om Ligebehandlingsnævnet
- Bekendtgørelse nr. 207 af 8. marts 2007 om regioners samarbejde med tilgrænsende landes myndigheder og organisationer
- Bekendtgørelse nr. 881 af 17. september 2009 om lokalradiovirksomhed
- Bekendtgørelse nr. 1082 af 20. november 2009 om pasningsgaranti, kommunens tilskud til brug for dag-, fritids- og klubtilbud, forældrenes egenbetaling og indhentelse af børneattester.

1.4. Generelle spørgsmål foranlediget af evalueringen af Pagtens anvendelse i Danmark

Anvendelsen af Pagten i forhold til det tyske sprog

11. Ekspertkomitéen bemærkede i sin første evalueringsrapport, at ansvaret for gennemførelsen af Pagten i Danmark lå hos de centrale myndigheder på trods af, at brugen af tysk primært finder sted på regionalt og lokalt niveau. Det gælder for mange politikker, at de lokale og regionale myndigheder blot modtager henstillinger fra centralt hold, og at det derudover står dem frit for at træffe deres egne beslutninger.

12. Ekspertkomitéen kan på baggrund af de modtagne oplysninger notere, at der ikke er sket nogen forbedringer. I nogle tilfælde er de oplysninger, som staten videregiver til de ansvarlige myndigheder om de forpligtelser, som udspringer af Pagten, utilstrækkelige. Der mangler også en systematisk indfaldsvinkel til bestræbelserne på at fremme tysk som mindretalssprog. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at være mere proaktive og strukturerede i deres tilgang til opfyldelsen af Danmarks forpligtelser i henhold til Pagten.

Forpligtelser i henhold til Pagten

13. Under besøget i Danmark, og i erklæringen fremsendt i henhold til artikel 16, stk. 2 i Pagten, fremhævede repræsentanterne for de tysktalende, at de forpligtelser, som Danmark har valgt at efterleve inden for områderne retslige myndigheder, forvaltningsmyndigheder og medier, ikke i tilstrækkelig grad afspejler situationen for det tyske sprog, og at Danmarks ratifikation af Pagten bør gøres mere ambitiøs hvad angår bestemmelserne i afsnit III. Det anses for særligt beklageligt, at Danmark ikke har valgt at efterleve nogen forpligtelser i henhold til artikel 10, stk. 2 (lokale og regionale myndigheder) i betragtning af den betydning, som de regionale og lokale myndigheder har for bestræbelserne for at fremme det tyske sprog. De tysktalende mener i øvrigt, at det ville være mere realistisk at anvende en af de muligheder, der er indeholdt i artikel 11, stk. 1 a (offentlig radio- og fjernsynsvirksomhed) på det tyske sprog, i stedet for de krævende forpligtelser, som Danmark har påtaget sig at efterleve, men endnu ikke gennemført (artikel 11, stk. 1 b.i and c.i). De danske myndigheder opfordres til i tæt samarbejde med de tysktalende at undersøge, hvorvidt yderligere forpligtelser i henhold til Pagten kan accepteres indenfor de førnævnte områder.

Grønlandsk og færøsk

14. Ekspertkomitéen fik under den anden overvågningsperiode oplysning om, at myndighederne på Færøerne efter fornyet kontakt havde udtrykt, at de ikke var interesserede i en eventuel udvidelse af Pagtens anvendelsesområde til Færøerne, hvorimod de grønlandske myndigheder havde meddelt, at de ønskede at genoverveje spørgsmålet. Ekspertkomitéen udtrykte håb om, at Grønland ville acceptere en udvidelse af Pagtens anvendelsesområde med det grønlandske sprog.

15. Det fremgår af den tredje periodiske rapport, at Grønland og Færøerne var blevet rådspurgt og havde givet udtryk for, at de ikke havde ændret holdning til spørgsmålet om en eventuel udvidelse af Pagtens anvendelsesområde til også at omfatte grønlandsk og færøsk. I øvrigt trådte Lov om Grønlandsk Selvstyre i kraft d. 21. juni 2009, hvorefter grønlandsk er det officielle sprog på Grønland.

16. Hvad angår brugen af grønlandsk og færøsk i staten Danmark har de oplysninger, som tilgik Ekspertkomitéen i løbet af den anden overvågningsperiode, ikke været tilstrækkelige til at bedømme, hvorvidt disse to sprog kvalificerer sig som sprog dækket af Afsnit II. Komitéen opfordrede de danske myndigheder til i den næste periodiske rapport at fremlægge flere oplysninger om den traditionelle forekomst af disse sprog i staten Danmark.

17. Under sit besøg i landet blev Ekspertkomitéen af repræsentanter for de grønlandsktalende og myndighederne gjort opmærksom på, at grønlænderne begyndte at tage til Danmark i midten af det 19. århundrede for at uddanne sig, men at det først er efter 1960, at grønlændere har slået sig ned i Danmark. Hvad færøsk angår, fik Ekspertkomitéen oplyst, at færinger begyndte at tage til Danmark for et par hundrede år siden for at uddanne sig, men kun i meget ringe antal. Dog tyder intet på, at denne indvandring førte til en vedvarende forekomst af det færøske sprog i staten Danmark førend i 1960'erne.

18. På grundlag af de modtagne oplysninger er det Ekspertkomitéens opfattelse, at de grønlandske og færøske sprog ikke kan siges at "anvendes traditionelt" i staten Danmark i overensstemmelse med definitionen af "et regionalt sprog eller et mindretalssprog" i artikel 1 i Pagten.

Romani i Danmark

19. Ekspertkomitéen fik under den anden overvågningsperiode oplyst, at romaerne havde levet i Danmark fra omkring år 1500, men at de ikke var velkomne i Kongeriget, og at et flertal derfor efterfølgende forlod landet, og at der kun var en lille gruppe på anslået 200 personer tilbage ved udgangen af 1960'erne. Ekspertkomitéen indtog den holdning, at spørgsmålet om, hvorvidt der var en traditionel og kontinuerlig forekomst af romani i Danmark, måtte afgøres af, hvorvidt denne anslåede gruppe på ca. 200 romaer talte romani eller var blevet sprogligt assimileret. Komitéen opfordrede de danske myndigheder til at undersøge dette spørgsmål tilbundsgående, om nødvendigt med bistand fra eksperter, og at tage det op i den næste periodiske rapport. Ekspertkomitéen anbefalede herudover, at de danske myndigheder **afklarer spørgsmålet om den traditionelle forekomst af romani i Danmark.**

20. I henhold til den tredje periodiske rapport har de romaer, der lever i Danmark i dag, ingen historisk eller langvarig uafbrudt tilstedeværelse i Danmark, og gruppen udgøres af indvandrere og flygtninge. Myndighederne har oplyst til Ekspertkomitéen, at de har søgt i flere kilder og herudover har forsøgt at indhente oplysninger fra universiteter i Skandinavien, men at det ikke er lykkedes at finde dokumentation til støtte for påstanden om, at romani traditionelt forekommer i Danmark.

21. Ekspertkomitéen havde under sit besøg i landet møde med en repræsentant for romaerne, som oplyste, at der i Danmark stadig lever ca. 5.000 personer, som på grund af deres navn kunne tænkes at være efterkommere af de ti Sinti-familier, som kom fra Slesvig-Holsten i det 19. århundrede. Der er dog ingen konkrete oplysninger til rådighed om, hvorvidt de pågældende personer faktisk har en Sinti-baggrund, og hvorvidt de stadig taler sproget.

22. Ekspertkomitéen mener, at spørgsmålet om den traditionelle forekomst af romani-sproget, som tales af Sinti og muligvis også af andre grupper oprindeligt hjemmehørende i Danmark, kræver en yderligere undersøgelse. De danske myndigheder opfordres til at udvide efterforskningen af dette spørgsmål og foranstalte en videnskabelig undersøgelse for at få det afklaret.

Kapitel 2: Ekspertkomitéens konklusioner vedrørende de danske myndigheders reaktion på Ministerkomitéens henstillinger

Henstilling nr. 1:

“at tage skridt til en fuld gennemførelse af Danmarks forpligtelser når det gælder radio og tv i tæt samarbejde med de tysktalende”

23. Der ses ikke at være truffet nogen strukturerede foranstaltninger til gennemførelse af de valgte forpligtelser indenfor området radio og fjernsyn. De danske myndigheder yder fortsat et årligt tilskud til det tyske mindretals avis, *Der Nordschleswiger*, til produktion og køb af sendetid til tysksprogede nyheder på den sønderjyske lokalradiostation Radio Mojn. De danske myndigheder fastholder, at et krav til Danmarks Radio og TV Syd om udsendelse af programmer på tysk vil kollidere med princippet om mediernes uafhængighed.

Henstilling nr. 2:

“at træffe foranstaltninger til at øge bevidstheden om og forståelsen for tysk som et regionalt sprog eller mindretalsprog blandt den danske befolkning som helhed”

24. De danske myndigheder oplyser, at kendskabet til det tyske mindretal i Danmark og til tysk som et minoritetssprog generelt er godt, men at de fortsat har opmærksomheden rettet imod dette område. I 2009 skete der en styrkelse af spørgsmålene vedrørende menneskerettigheder, globalisering, mindretal og grænseområdet med indførelsen af nye, fælles mål for alle fag i grundskolen og gymnasieuddannelserne. Det er nu obligatorisk at lade historieundervisningen dække kultur, historie og sprog i grænseområdet. I oktober 2008 blev der tillige arrangeret en parlamentarisk konference om det bidrag, som mindretallene på begge sider af den dansk-tyske grænse yder til de to samfund. Ekspertkomitéen er ikke bekendt med yderligere foranstaltninger af nogen art, for eksempel i medierne.

Henstilling nr. 3:

“at afklare spørgsmålet om den traditionelle tilstedeværelse af sproget romani i Danmark”

25. De danske myndigheder har undersøgt flere forskellige kilder vedrørende spørgsmålet om tilstedeværelsen af romaer i Danmark, herunder forekomsten af sproget romani. Det indsamlede materiale underbygger ikke påstanden om, at romani har en traditionel forekomst i Danmark (se også afsnit 20 ovenfor). Myndighederne gav dog udtryk for, at de gerne modtog nye oplysninger om dette forhold.

Kapitel 3. Ekspertkomitéens evaluering vedrørende Afsnit II og III i Pagten

3.1. Evaluering vedrørende Afsnit II i Pagten

26. I det følgende fokuseres på de bestemmelser i Afsnit II, som i den anden rapport blev fremhævet som specielt problematiske. Nærværende rapport indeholder således ikke kommentarer til bestemmelser, som ikke gav anledning til specielt vægtige spørgsmål i den første og/eller anden rapport, og for hvilke Ekspertkomitéen ikke har modtaget nye oplysninger, som kræver en fornyet bedømmelse af deres implementering. Det drejer sig om følgende bestemmelser:

Artikel 7, stk. 1.a (se afsnit 32 i den første evalueringsrapport)
Artikel 7, stk. 1.e (se afsnit 38 i den første evalueringsrapport)
Artikel 7, stk. 1.f (se afsnit 39 i den første evalueringsrapport)
Artikel 7, stk. 1.g (se afsnit 40 i den første evalueringsrapport)
Artikel 7, stk. 1.h (se afsnit 41 i den første evalueringsrapport)
Artikel 7, stk. 1.i (se afsnit 42 i den første evalueringsrapport)
Artikel 7, stk. 2 (se afsnit 43 i den første evalueringsrapport)
Artikel 7, stk. 5 (se afsnit 49 i den første evalueringsrapport)

Artikel 7

Stk. 1

Med hensyn til regionale sprog eller mindretalssprog inden for de områder, hvor sådanne sprog bruges, og under hensyntagen til hvert sprogs situation, skal parterne basere deres politikker, lovgivning og praksis på følgende mål og principper:

...

b *respekt for hvert regionale sprogs eller mindretalssprogs geografiske område for at sikre, at eksisterende eller nye administrative opdelinger ikke er til hinder for at fremme det pågældende regionale sprog eller mindretalssprog;*

27. Ifølge de oplysninger, der blev indhentet under besøget, har den fortsatte gennemførelse af kommunalreformen ikke haft nogen negative følgevirkninger for de tysktalende.

28. I 2009 anmodede det tyske mindretal den danske regering om en redegørelse for situationen vedrørende mindretallets historiske og geografiske hjemmeområde efter gennemførelsen af Kommunalreformen, der medførte en nedlæggelse af Sønderjyllands Amt. De danske myndigheder svarede, at de nye grænser, som blev indført med Kommunalreformen, ikke medførte nogen ændringer i den juridiske definition på det tyske mindretals hjemmeområde og ikke havde nogen konsekvenser for definitionen af anvendelsesområderne for Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal og den Europæiske Pagt for Regionale Sprog og Mindretalssprog. Samtidigt sendte den danske indenrigs- og socialminister et brev til kommunerne i det tidligere Sønderjyllands Amt og Region Syddanmark med besked om, at Kommunalreformen ikke medfører ændringer i hjemmeområdet for det tyske mindretal og anvendelsen af de to konventioner.

c *behov for resolut handling for at fremme regionale sprog eller mindretalssprog med henblik på beskyttelsen deraf;*

29. Ekspertkomitéen erindrer om¹ at "resolut handling til fremme af regionale sprog eller mindretalssprog med henblik på at beskytte dem" blandt andet omfatter tilvejebringelsen af tilstrækkelige økonomiske ressourcer. Under besøget fik Ekspertkomitéen oplyst af repræsentanterne for de tysktalende, at de danske – og i særdeleshed de tyske – myndigheder har varslet betydelige nedskæringer i den økonomiske støtte til det tyske mindretal i Danmark. Ifølge de tysktalende vil disse nedskæringer udgøre en betydelig risiko for det tyske mindretals fortsatte udbud af services (undervisning, medier, sociale ydelser, osv.).

¹ Se også afsnit 24 i den anden evalueringsrapport om Tyskland, ECRML (2006).

d *mulighed for at lette og/eller fremme brugen af regionale sprog eller mindretalssprog, såvel i skrift og tale som i offentlige og private anliggender;*

30. Ekspertkomitéen noterede med tilfredshed i den anden overvågningsrunde, at de centrale myndigheder bidrog med rådgivning til lokale og regionale myndigheder i forbindelse med Kommunalreformen og brugen af tysk, og Komitéen udtrykte håb om, at denne opmuntring ville føre til konkrete resultater af bestræbelserne på at fremme brugen af det tyske sprog i det offentlige rum. Hvad angår Kommunalreformen udtrykte Ekspertkomitéen håb om, at de nye kommuner ville benytte lejligheden til at forbedre udbuddet af tysksprogede services inden for egne kommunegrænser. Ekspertkomitéen bemærkede tillige den begrænsede brug af tysk i radio og fjernsyn.

31. Ifølge den tredje periodiske rapport og de oplysninger, som tilgik Komitéen under besøget, har Region Sønderjylland truffet konkrete foranstaltninger til at fremme og lette brugen af tysk, idet borgerne ved henvendelse i receptionen får oplyst, at regionen har tysktalende blandt sine administrative medarbejdere. Herudover indførte Åbenrå kommune i 2008 intern tyskundervisning for sine medarbejdere for at forbedre mulighederne for at betjene tysktalende borgere. Åbenrå, Haderslev og Sønderborg kommuner har alle information på tysk på deres hjemmesider.

32. Imidlertid blev Ekspertkomitéen af de tysktalendes repræsentanter gjort opmærksom på, at disse foranstaltninger ikke gennemføres konsekvent, og at der stadig er behov for at forbedre muligheden for at tale tysk i det offentlige rum. Der er i øjeblikket ikke nogen struktureret indsats vedrørende anvendelsen af tysk som mindretalssprog i forvaltningerne og i det offentlige serviceudbud. Potentialet hos de tysktalende administrative medarbejdere udnyttes ikke i tilstrækkelig grad. På hjemmesiderne for nationale, regionale og kommunale myndigheder er informationen på tysk utilstrækkelig, eller også mangler den helt. Der er ikke altid adgang til en tysk udgave af de vigtigste dokumenter om de tysktalende, herunder dokumenter vedrørende Pagten. Ekspertkomitéen fik endvidere oplyst, at de fire kommuner i Sønderjylland ikke har en fælles tilgang til skiltning. Repræsentanterne for de tysktalende udtrykte ønske om forbedringer i og en udvidelse af anvendelsen af tosproget skiltning, herunder tosprogede skilte med stednavne i de fire store kommuner i Sønderjylland, med henblik på at øge synligheden af det tyske sprog i det offentlige rum.

33. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at fortsætte dialogen med repræsentanterne for det tysktalende mindretal med henblik på en yderligere styrkelse af anvendelsen af det tyske sprog i det offentlige rum.

Stk. 3

Parterne forpligter sig til, med passende midler, at fremme en fælles forståelse mellem alle sproggrupper i landet og herunder navnlig sørge for, at respekt, forståelse og tolerance i relation til regionale sprog eller mindretalssprog indgår i deres landes uddannelsesmæssige mål, samt tilskynde massemedierne til at forfølge samme målsætning.

34. I den anden overvågningsperiode indtog Ekspertkomitéen den holdning, at der var behov for yderligere bestræbelser til fremme af bevidstheden om og forståelsen for tysk som mindretalssprog i Danmark. Det blev nævnt, at sådanne bestræbelser f. eks. kunne være klarere retningslinier for gennemførelsen af de relevante dele af skolernes læseplaner, inddragelse af dette aspekt i tilsynet med Folkeskolen, og øget opmærksomhed om dette spørgsmål i forbindelse med undervisningsmateriale og den almindelige læreruddannelse eller tilsvarende foranstaltninger af generel karakter. De danske myndigheder blev opfordret til at træffe foranstaltninger til fremme af bevidstheden om og forståelsen for tysk som et mindretalssprog i Danmark. Ministerkomitéen anbefalede herudover de danske myndigheder **at træffe foranstaltninger til fremme af bevidstheden om og forståelsen for tysk som regionalt sprog eller mindretalssprog i Danmark i den danske befolkning i almindelighed.**

35. I henhold til den tredje periodiske rapport er det de danske myndigheders opfattelse, at der generelt er et godt kendskab til det tyske mindretal i Danmark og til tysk som mindretalssprog. Myndighederne fastholder dog fokus på dette område, og da der i 2009 blev fastlagt nye fælles mål for alle fag i grundskolen og gymnasieuddannelserne, blev stofområderne menneskerettigheder, globalisering, mindretal og grænseområdet styrket. Således er det nu obligatorisk at lade emnerne kultur, historie og sprog i grænseområdet indgå i historieundervisningen. Samtidigt afholdt Folketinget i oktober 2008 en konference om de bidrag til samfundsudviklingen, som ydes af mindretallene på

begge sider af den dansk-tyske grænse. Ekspertkomitéen fik under besøget oplyst, at undervisningen i fag med relation til problematikken i grænseområdet dækker den tidligere dansk-tyske grænsekonflikt og den nuværende situation.

36. Det står imidlertid ikke klart for Ekspertkomitéen i hvilket omfang de oplysninger, der bibringes eleverne om "grænseområdet", fremmer bevidstheden om og forståelsen for tysk som mindretalssprog i Danmark, og hvorvidt der herudover er truffet andre foranstaltninger, f.eks. i form af retningslinier for gennemførelsen af de relevante dele af skolernes læseplaner, indarbejdelsen af dette aspekt i tilsynet med Folkeskolen, eller øget opmærksomhed om dette spørgsmål i forbindelse med undervisningsmateriale og den almindelige læreruddannelse. Repræsentanterne for de tysktalende fortalte Ekspertkomitéen, at der er behov for oplysningskampagner specielt rettet imod befolkningen i al almindelighed på grund af dens ringe kendskab til det tyske sprogs status som mindretalssprog og den historie, der knytter sig til det. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at bidrage med konkrete oplysninger om disse spørgsmål i den næste periodiske rapport og til at træffe andre foranstaltninger til at fremme bevidstheden om og forståelsen for tysk som mindretalssprog i Danmark.

37. Hvad angår massemedierne, modtog Ekspertkomitéen i den anden overvågningsrunde ikke nogen oplysninger om evt. foranstaltninger truffet indenfor dette område.

38. I henhold til den tredje periodiske rapport har Danmark en fri presse, som uafhængigt kan informere om, hvad der sker i samfundet. Hovedformålene for mediepolitikken er at opretholde og styrke den demokratiske debat, og at varetage traditionelle kulturelle og folkeoplysende hensyn. Regeringen bestemmer ikke, hvad medierne informerer om, ligesom den i øvrigt ikke sætter grænser for den fri presse i Danmark.

39. Ekspertkomitéen erindrer om, at "respekt for regionale sprog eller mindretalssprog og udvikling af en tolerant holdning til dem bygger på et generelt ønske om at øge forståelsen for sproglig pluralitet i et land. Udviklingen af en sådan holdning af tolerance og lydhørhed ved hjælp af uddannelsessystemet og medierne er en vigtig del af de konkrete bestræbelser på at bevare regionale sprog og mindretalssprog. En opfordring til massemedierne om at forfølge sådanne mål anses ikke for at være utidig indblanding i et lands anliggender. Respekt for menneskerettigheder, tolerance overfor mindretal og bekæmpelse af opildnen til had tilhører netop den gruppe af mål, som de fleste europæiske lande uden tøven pålægger medierne en forpligtelse til at dække"².

40. Det fremgik af den tredje periodiske rapport, og det blev oplyst til Ekspertkomitéen under besøget, at TV Syd dækker spørgsmål vedrørende det tyske mindretal som led i sin normale nyhedsdækning. Repræsentanterne for de tysktalende fortalte imidlertid Ekspertkomitéen, at de danske landsdækkende tv-stationers dækning af spørgsmål vedrørende det tyske mindretal og grænseområdet ikke er tilstrækkelig. Dette gælder også radiostationerne. De tysktalende har sendt et brev til kulturministeren med anmodning om, at det tyske mindretal fremover står nævnt i de public-servicekontrakter, som indgås med radio- og tv-stationer vedrørende deres dækning af det sønderjyske område. De tysktalende påpegede, at en sådan forpligtelse er indeholdt i de nugældende public-servicekontrakter vedrørende det danske mindretal i Tyskland. Imidlertid svarede kulturministeren, at den dækning af det tysktalende mindretal, som DR og TV Syd yder under de eksisterende public-serviceforpligtelser, er tilstrækkelig, eftersom public-servicekanalerne er forpligtet til at bringe programmer, som afspejler mangfoldigheden af kulturelle interesseområder i det danske samfund.

41. Som nævnt ovenfor indeholder den eksisterende public-servicekontrakt imellem den danske stat og den offentlige tv-station TV Syd en bestemmelse om det danske mindretal i Tyskland. Ekspertkomitéen har noteret, at dette ikke anses for utidig indblanding i mediernes uafhængighed, og de danske myndigheder opfordres derfor til at overveje muligheden af at indføje en bestemmelse om en forholdsmæssig og velafbalanceret dækning af det tyske mindretal i de nye public-servicekontrakter imellem den danske stat og radio- og tv-stationerne.

² Den forklarende rapport til Pagten, stk. 74

Stk. 4

Ved fastlæggelsen af deres politik om regionale sprog eller mindretalssprog skal parterne tage hensyn til de behov og ønsker, som fremsættes af de grupper, der bruger sådanne sprog. De opfordres til, om nødvendigt, at oprette organer med henblik på at rådgive myndighederne om alle forhold vedrørende regionale sprog eller mindretalssprog.

42. De danske myndigheder har nedsat en særlig arbejdsgruppe, som skal drøfte og evaluere de forholdsregler, der tages i henhold til Pagten, samt spørgsmål vedrørende Rammekonventionen for Beskyttelse af Nationale Mindretal. Ekspertkomitéen anser dette for at være et eksempel på god administrativ praksis. Imidlertid oplyste repræsentanterne for de tysktalende overfor Ekspertkomitéen, at den særlige arbejdsgruppe først trådte sammen umiddelbart før fremsendelsen af landerapporterne. De tysktalende udtrykte håb om en styrkelse af arbejdsgruppen i form af afholdelse af møder med regelmæssige mellemrum til drøftelse af gennemførelsen af Pagtens bestemmelser. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at indkalde arbejdsgruppen til møder med regelmæssige mellemrum.

3.2. Evaluering vedrørende Pagtens Afsnit III

43. Ekspertkomitéen har nøje undersøgt beskyttelsen af det tyske sprog, som er det eneste sprog udpeget af Danmark med henblik på beskyttelsesmekanismen i Pagtens Afsnit III.

44. Ekspertkomitéen vil ikke kommentere bestemmelser, som ikke har givet anledning til væsentlige spørgsmål i tidligere rapporter, og til hvilke Komitéen ikke har modtaget nye oplysninger, som kræver en fornyet vurdering eller en anderledes redegørelse for gennemførelsen. Komitéen forbeholder sig dog ret til at tage situationen op til fornyet overvejelse på et senere tidspunkt. Disse bestemmelser nævnes nedenfor.

Artikel 8, stk. 1 aiii, b.iv, c.iii/iv, e.ii, f.ii, h, i; stk. 2;

Artikel 10, stk. 1 a.v, 4.c; stk. 5;

Artikel 11, stk. 1.e.i;

Artikel 12, stk. 1.a, b ; stk. 2;

Artikel 13, stk. 1.a, c d;

Artikel 14.a, b

Artikel 8 – Uddannelse

Generelle forhold

45. I Sønderjylland foregår undervisning af de tysktalende næsten udelukkende på privatskoler, der modtager tilskud fra den danske stat. Den danske lov om privatskoler sikrer de tysksprogede skoler undervisningsmæssig uafhængighed og økonomisk sikkerhed. Imidlertid har de danske myndigheder varslet en gradvis nedskæring af tilskuddene til alle privatskoler i Danmark og en nedsættelse af transportgodtgørelsen. Hvis dette også rammer de tysksprogede skoler, vil det efter det oplyste få uoverskuelige følger, og der vil med stor sandsynlighed skulle ske lukning af nogle af de skoler, som det tysksprogede mindretal driver. Det medfører en risiko for, at nogle af de forpligtelser, som er nævnt i Artikel 8, ikke længere er opfyldt.

Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at sikre, at nedskæringen af tilskuddene til privatskoler og nedsættelsen af transportgodtgørelsen ikke medfører, at de tysksprogede skoler ikke kan opretholde det nuværende undervisningstilbud.

Stk. 1

På uddannelsesområdet forpligter parterne sig til, inden for det område, hvor sådanne sprog bruges, under hensyntagen til hvert af disse sprogs situation og uden at medføre nogen begrænsning i undervisningen i statens officielle sprog:

...

d ...

iii inden for rammerne af de tekniske uddannelser og erhvervsuddannelserne at sørge for, at der undervises i de relevante regionale sprog eller mindretalssprog som en integreret del af studieplanen; eller

46. Ekspertkomitéen har i tidligere overvågningsperioder anset denne forpligtelse for at være opfyldt. Imidlertid fik Ekspertkomitéen under sit besøg oplyst af repræsentanterne for de tysktalende, at tyskundervisningen på de tekniske uddannelser og på erhvervsuddannelserne ikke er på et tilfredsstillende niveau.

47. Ekspertkomitéen anmoder de danske myndigheder om at medtage konkrete oplysninger om undervisningen i tysk på de tekniske uddannelser og erhvervsuddannelserne i den næste periodiske rapport.

g at træffe foranstaltninger med henblik på at sikre, at der undervises i den historie og kultur, som afspejles i det regionale sprog eller mindretalssproget;

48. I den anden overvågningsperiode vurderede Ekspertkomitéen, at denne forpligtelse var delvist opfyldt. Komitéen indtog den holdning, at der var basis for at sikre en mere systematisk undervisning i tysk historie og kultur, især ved hjælp af foranstaltninger såsom klarere retningslinier for gennemførelsen af de relevante dele af læseplanerne, inddragelse af dette aspekt i tilsynet med Folkeskolen, og øget opmærksomhed på dette spørgsmål i forbindelse med undervisningsmaterialer og den almindelige læreruddannelse.

49. Det fremgår af den tredje periodiske rapport, at der i 2009 blev fastlagt nye fælles mål for alle fag i grundskolen og gymnasieskolen vedrørende stofområderne menneskerettigheder, globalisering, mindretal og grænseområdet. Det er obligatorisk i faget historie at undervise i kultur, historie og sprog for grænseområdet, men disse stofområder kan også inddrages i andre fag.

50. Ekspertkomitéen fik under sit besøg oplyst, at de nye fagområder vedrørende menneskerettigheder, globalisering, mindretal og grænseområdet er blevet godkendt af næsten alle danske kommuner. Undervisningen i fag, der beskæftiger sig med problematikken i grænseområdet, dækker den tidligere dansk-tyske grænsekonflikt og den nuværende situation. Det står dog ikke klart for Ekspertkomitéen, i hvilket omfang skolens formidling af oplysninger om "grænseområdet" sikrer indlæring af den historie og kultur, som afspejles af det tyske sprog i Danmark, eller hvorvidt der inddrages andre foranstaltninger, såsom retningslinier for gennemførelsen af de relevante dele af læseplanerne, inddragelsen af dette aspekt i tilsynet med folkeskolen, eller øget fokus på dette spørgsmål i forbindelse med undervisningsmaterialer og den almindelige læreruddannelse (se pkt. 36 ovenfor).

51. Ekspertkomitéen anser denne forpligtelse for at være delvist opfyldt. Komitéen anmoder de danske myndigheder om i den næste periodiske rapport at fremkomme med mere konkrete oplysninger om i hvilket omfang det sikres i praksis, at der undervises i den historie og kultur, som er afspejlet af det tyske sprog i Danmark.

Artikel 9 – Retsinstanser

Stk. 1

Partnerne forpligter sig til, i henseende til de retskredse, hvor antallet af indbyggere, der bruger de regionale sprog eller mindretalssprogene, berettiger til nedennævnte foranstaltninger, under hensyntagen til hvert af disse sprogs situation og under forudsætning af, at brugen af de i nærværende stykke omtalte faciliteter ikke af dommeren anses for at hindre en passende retspleje:

b i borgerlige sager:

...

iii at tillade, at dokumenter og bevismateriale kan fremlægges på de regionale sprog eller mindretalssprogene,

om nødvendigt ved hjælp af tolke og oversættelser;

c i sager om forvaltningsspørgsmål, der behandles ved domstole:

...

iii at tillade, at dokumenter og bevismateriale kan fremlægges på de regionale sprog eller mindretalssprogene,

om nødvendigt ved hjælp af tolke og oversættelser;

Stykke 2

Parterne forpligter sig til:

- a **ikke at anfægte gyldigheden af juridiske dokumenter, der er udfærdiget i staten, alene på grund af at de foreligger på et regionalt sprog eller mindretalssprog; eller**

52. I den anden overvågningsperiode gav Ekspertkomitéen udtryk for, at der burde indledes en dialog med de retslige myndigheder med opfordring til at træffe praktiske eller organisatoriske foranstaltninger til en bedre implementering af disse forpligtelser. Komitéen anså dog forpligtelserne for opfyldt.

53. I den tredje overvågningsperiode er de danske myndigheder ikke fremkommet med nogen oplysninger om, at retsinstanterne har indført praktiske eller organisatoriske foranstaltninger for at forbedre implementeringen af disse forpligtelser. Ekspertkomitéen fik i øvrigt oplyst af repræsentanterne for de tysktalende, at fremsendelse af vedtægter og andre juridiske dokumenter på tysk ofte giver anledning til problemer, og at centraliseringen af tinglysningssystemet har skabt yderligere problemer for behandlingen af juridiske dokumenter på tysk. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at skabe klarhed over disse spørgsmål. Komitéen opfordrer også de danske myndigheder til i næste periodiske rapport at redegøre for de praktiske eller organisatoriske foranstaltninger, som er truffet med henblik på at forbedre implementeringen af forpligtelserne.

Artikel 11 – Medier

54. Ekspertkomitéen bemærker, at der ikke er sket nogen væsentlig udvikling i implementeringen af de forpligtelser, som Danmark har valgt inden for området radio og tv. Selvom Ekspertkomitéen er opmærksom på den begrænsede rolle, som staten spiller i forhold til medierne, vil den dog minde om muligheden for at anvende incitament eller andre fremmede foranstaltninger for medier, der arbejder på regionale sprog eller mindretalssprog, f.eks. økonomisk støtte eller krav om licens.

55. Ekspertkomitéen fik oplyst, at repræsentanterne for de tysktalende ønsker jævnlig udsendelse af tysksprogede programmer på de offentlige danske kanaler (TV, radio, internet), og de danske myndigheder opfordres derfor til at finde måder, hvorpå man kan inkludere og støtte tysksprogede programmer i de offentlige radio- og tv-kanaler.

Stk. 1

Over for brugerne af regionale sprog eller mindretalssprog inden for de områder, hvor disse sprog tales, under hensyntagen til hvert sprogs situation, i det omfang de offentlige myndigheder direkte eller indirekte har kompetence, har beføjelse eller spiller en rolle i denne henseende, forpligter parterne sig til, idet de respekterer princippet om mediernes uafhængighed og autonomi:

...

- b i **at fremme og/eller lette etableringen af mindst én radiostation på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller**
- ii **at fremme og/eller lette regelmæssig udsendelse af radioprogrammer på de regionale sprog eller mindretalssprogene;**

56. Som fremhævet af Ekspertkomitéen i de foregående evalueringsrapporter er de to ovennævnte stykker alternativer, hvilket gør b.ii overflødig. På baggrund af den gennemførte ratifikation har Komitéen dog også set på, hvilke foranstaltninger der er truffet for at fremme udsendelse af tysksprogede radioprogrammer.

57. I den anden overvågningsperiode indtog Ekspertkomitéen den holdning, at denne forpligtelse ikke var opfyldt. Komitéen opfordrede de danske myndigheder til i tæt samarbejde med de tysktalende at tage skridt til en fuld implementering af denne forpligtelse og til at træffe foreløbige foranstaltninger til et forøget omfang af radioudsendelser. Samtidigt anbefalede Ministerkomitéen, at de danske myndigheder **i tæt samarbejde med de tysktalende tager skridt til en fuld implementering af Danmarks forpligtelser inden for området radio og fjernsyn.**

58. Det anføres i den tredje periodiske rapport, at de danske myndigheder fortsat yder et årligt tilskud på DKK 250.000 (ca. €33.500) til det tyske mindretals avis, *Der Nordschleswiger*, til produktion og køb af sendetid til tysksprogede nyheder på den sønderjyske lokalradiostation Radio Mojn (tre tysksprogede nyhedsprogrammer dagligt af en varighed på to minutter). Ekspertkomitéen fik oplyst af

repræsentanterne for de tysktalende, at de er interesseret i at fortsætte udsendelserne, at gøre dem mere attraktive og at udvide dem. Dette kræver imidlertid et større tilskud, bl. a. for at sikre uddannelse af medarbejdere, eftersom de nuværende produktionsomkostninger allerede beløber sig til DKK 400.000 (ca. €53.000).

59. De danske myndigheder har fastholdt, at det vil være en overtrædelse af mediernes uafhængighed at pålægge DR og TV Syd at sende tysksprogede programmer. Ekspertkomitéen bemærker, at en daglig sendetid på seks minutter er klart utilstrækkelig og ikke opfylder de forpligtelser, som Danmark har påtaget sig i denne forbindelse.

60. Under Ekspertkomitéens besøg gav de tysktalende udtryk for ønsket om, at de danske myndigheder tager skridt til en væsentlig forøgelse af tysksprogede radioudsendelser.

61. Eftersom de danske myndigheder ikke har truffet skridt til en fuld implementering af forpligtelsen eller til en forøgelse af sendetiden i radioen, anser Komitéen ikke denne forpligtelse for opfyldt.

62. På baggrund af det ønske, der er fremsat af de tysktalende, opfordrer Ekspertkomitéen indtrængende de danske myndigheder til at tage skridt til at sikre, at der sker en væsentlig forøgelse af tysksprogede radioudsendelser.

Ekspertkomitéen opfordrer indtrængende de danske myndigheder til i tæt samarbejde med de tysktalende at tage skridt til en forøgelse af tysksprogede radioudsendelser.

c i at fremme og/eller lette etableringen af mindst én fjernsynskanal på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

ii at fremme og/eller lette regelmæssig udsendelse af fjernsynsprogrammer på de regionale sprog eller mindretalssprogene;

63. De to ovennævnte stykker er alternativer, hvilket gør c.ii overflødig. På baggrund af den gennemførte ratifikation har Ekspertkomitéen dog også set på, hvilke foranstaltninger der er truffet for at fremme udsendelsen af tysksprogede fjernsynsprogrammer.

64. I den anden overvågningsperiode indtog Ekspertkomitéen den holdning, at denne forpligtelse ikke var opfyldt. Komitéen opfordrede de danske myndigheder til i tæt samarbejde med de tysktalende at tage skridt til en implementering af denne forpligtelse og træffe foreløbige foranstaltninger til et forøget omfang af radioudsendelser. Samtidigt anbefalede Ministerkomitéen, at de danske myndigheder **i tæt samarbejde med de tysktalende tager skridt til en fuld implementering af Danmarks forpligtelser inden for området radio og fjernsyn.**

65. Ekspertkomitéen bemærker, at de danske myndigheder ikke har truffet nogen nævneværdige foranstaltninger i forbindelse med implementeringen af denne forpligtelse. Komitéen blev under sit besøg gjort opmærksom på, at der er etableret et tv-projekt på tværs af grænsen med deltagelse af Aabenraa lokal-tv. Projektet er stadig under udvikling, men hvis det bliver en succes, kunne det være en måde, hvorpå der kunne udsendes tysksprogede fjernsynsprogrammer. De danske myndigheder har støttet projektet i 2010 med DKK 290.405 (ca. €38.000).

66. Ekspertkomitéen hilser de nye oplysninger velkommen og opfordrer de danske myndigheder til fortsat at støtte dette projekt og til også at støtte andre aktiviteter, der har til formål at udsende tysksprogede fjernsynsprogrammer i Sønderjylland.

67. Imidlertid må Ekspertkomitéen på baggrund af den af Danmark valgte forpligtelse fastholde sin tidligere konklusion gående ud på, at forpligtelsen ikke er opfyldt.

Ekspertkomitéen opfordrer indtrængende de danske myndigheder til i tæt samarbejde med de tysktalende at finde måder, hvorpå der kan udsendes tysksprogede fjernsynsprogrammer i Sønderjylland.

- d** *at fremme og/eller lette fremstillingen og distributionen af lydproduktioner og audiovisuelle produktioner på de regionale sprog eller mindretalssprogene;*

68. I den anden overvågningsrunde indtog Ekspertkomitéen den holdning, at denne forpligtelse ikke var opfyldt.

69. Under den tredje overvågningsperiode modtog Ekspertkomitéen ikke oplysning om iværksættelsen af nogen foranstaltninger med det formål at opmuntre til og/eller lette produktion og distribution af tysksprogede lydproduktioner og audiovisuelle produktioner. Myndighederne henviser til den generelle støtte, som ydes efter den danske filmlov, og bemærker, at der ikke er afsat specielt øremærkede midler til det tyske mindretal til lydproduktioner eller audiovisuelle produktioner.

70. Ekspertkomitéen anser ikke denne forpligtelse for opfyldt. Komitéen opfordrer de danske myndigheder til at tage skridt til at opmuntre til og/eller lette produktion og distribution af tysksprogede lydproduktioner og audiovisuelle produktioner.

f ...

- ii** *at anvende de gældende økonomiske støtteforans talninger til også at gælde for audiovisuelle produktioner på det regionale sprog eller mindretalssproget;*

71. I den anden overvågningsperiode indtog Ekspertkomitéen den holdning, at denne forpligtelse formelt var opfyldt.

72. Ekspertkomitéen har ikke kendskab til, at der er truffet nogen foranstaltninger vedrørende tysksprogede audiovisuelle produktioner. Som tilfældet var for den foregående forpligtelse, henviser myndighederne til den generelle støtte, som ydes efter den danske filmlov, og bemærker, at der ikke er afsat specielt øremærkede midler til det tyske mindretal til lydproduktioner eller audiovisuelle produktioner.

73. Ekspertkomitéen fortolker den fortsatte mangel på konkrete oplysninger om denne forpligtelse som tegn på, at der ikke ydes nogen økonomisk støtte til tysksprogede audiovisuelle produktioner, og Komitéen anser således ikke forpligtelsen for opfyldt. De danske myndigheder opfordres til drage omsorg for, at de gældende ordninger for økonomisk støtte også bliver gældende for tysksprogede audiovisuelle produktioner.

- g** *at støtte uddannelsen af journalister og andre medarbejdergrupper i de medier, der anvender regionale sprog eller mindretalssprog.*

74. I den anden overvågningsperiode anså Ekspertkomitéen denne forpligtelse for at være opfyldt for journalisternes vedkommende. Imidlertid mangler Komitéen oplysninger om mediernes øvrige medarbejdergrupper, og de danske myndigheder anmodes derfor om at belyse dette aspekt i den næste periodiske rapport.

Stk. 2

Parterne forpligter sig til at garantere friheden til at modtage radio- og fjernsynsudsendelser direkte fra nabolande på et sprog, der bruges i en form, som er identisk med eller ligner et regionalt sprog eller mindretalssprog, og til ikke at modsætte sig genudsendelse af radio- og fjernsynsudsendelser fra nabolande på et sådant sprog. Endvidere forpligter de sig til at sikre, at der ikke påføres nogen begrænsninger i ytringsfriheden og den frie udbredelse af information i den skrevne presse på et sprog, der bruges i en form, som er identisk med eller ligner et regionalt sprog eller mindretalssprog. Da udøvelsen af ovennævnte frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

75. I den anden overvågningsperiode anså Ekspertkomitéen denne forpligtelse for at være opfyldt, men de danske myndigheder blev gjort opmærksom på, at denne forpligtelse kan kræve en vis positiv indsats fra myndighedsside i fremtiden på grund af de stadig ringere modtageforhold i Sønderjylland af programmer sendt i tysk fjernsyn, som skyldes digitalisering.

76. Ifølge den tredje periodiske rapport blev det i forbindelse med licitationen af sendetilladelser i efteråret 2007 stillet som betingelse til den kommercielle gatekeeper, at der i forbindelse med overgangen fra analogt til digitalt tv skulle tilbydes en kanal fra nabolandet. Vinderen af udbuddet tilbyder således i dag en tysk tv-kanal.

77. Under besøget gjorde repræsentanterne for de tysktalende Ekspertkomitéen opmærksom på, at det er vanskeligt at modtage direkte radio- og fjernsynsudsendelser fra Tyskland, især i den nordlige del af Sønderjylland (nord for Aabenraa). Det er vigtigt for de tysktalende, at digitale landbaserede radio- og tv-signaler og analoge signaler fra tyske offentlige tv-stationer er frit tilgængelige i hele Sønderjylland ved anvendelse af de standardmodtagere, som i øjeblikket fås på markedet, og det samme gælder modtagelse af kabel-tv fra tyske stationer uden krav om tilkøb af hele programpakker omfattende andre stationer.

78. Ekspertkomitéen opfordrer de danske myndigheder til at redegøre for, i hvilket omfang det er muligt at modtage fjernsyns- og radioprogrammer fra Tyskland i Sønderjylland, og hvad den mulige udgift hertil vil være for lyttere og seere.

Artikel 12 – Kulturaktiviteter og - faciliteter

Stk. 1

Med hensyn til kulturaktiviteter og -faciliteter - hovedsagelig biblioteker, videoteker, kulturcentre, museer, arkiver, akademier, teatre og biografer, samt litterære arbejder og filmproduktion, folkelige former for kulturudtryk, festivaler og kulturindustrier, herunder blandt andet brugen af ny teknologi - forpligter parterne sig til inden for de områder, hvor disse sprog bruges, og i det omfang de offentlige myndigheder har kompetence, har beføjelse eller spiller en rolle på dette område:

...

- d at sikre, at de organer, som er ansvarlige for at organisere eller støtte forskellige former for kulturaktiviteter, tager passende hensyn til, at kendskabet til og brugen af regionale sprog eller mindretalssprog og kulturer skal indarbejdes i de projekter, som de sætter i gang eller støtter;*
- e at fremme foranstaltninger til at sikre, at de organer, som er ansvarlige for at organisere eller støtte kulturaktiviteter, råder over medarbejdere, som fuldt ud behersker det pågældende regionale sprog eller mindretalssprog samt det eller de sprog, der bruges af resten af befolkningen;*
- f at tilskynde repræsentanter for brugerne af et bestemt regionalt sprog eller mindretalssprog til at deltage direkte i tilvejebringelsen af faciliteter og planlægningen af kulturaktiviteter;*

79. I den anden overvågningsperiode anså Ekspertkomitéen disse forpligtelser for at være delvist opfyldt, og Komitéen tilkendegav, at den gerne modtog oplysning om eventuelle konkrete eksempler på tysktalendes deltagelse i kulturaktiviteter i Sønderjylland i al almindelighed.

80. Ifølge den tredje periodiske rapport er der indgået en kulturaftale imellem kulturministeriet og kulturregion Sønderjylland, som omfatter kommunerne Haderslev, Tønder, Sønderborg og Aabenraa. Aftalen har til formål at fremme sønderjysk kultur i grænseområdet og at skabe gensidig forståelse imellem mindretallene på tværs af den dansk-tyske grænse. Det tyske mindretal er repræsenteret i den politiske styregruppe for Kulturregionen. Blandt Kulturregionens aktiviteter kan nævnes en dansk-tysk børneteaterfestival, en orgelfestival for Sønderjylland/Slesvig og oprettelsen af et dansk-tysk akademi for messingblæsere. De tysktalende er fortsat involveret i det kulturelle samarbejde i Euroregion Sønderjylland-Slesvig, hvor de har sæde i de fælles dansk-tyske politiske udvalg. Der er planer om i oktober 2010 at afholde et seminar, "Sprog for børn", om at motivere børn og unge til at lære naboens sprog, og her har det tyske mindretal været med i styregruppen. Et andet projekt er rettet imod det tyske mindretal i Danmark, det danske mindretal i Tyskland og livet i grænseområdet. Projektet hedder "Livet som mindretal – når historien bliver til virkelighed" og omfatter også mindretalsmuseer.

81. Ekspertkomitéen anser disse forpligtelser for at være opfyldt.

- g** *at fremme og/eller lette oprettelsen af et eller flere organer med ansvar for at indsamle, opbevare kopier af og fremvise eller offentliggøre værker, som er skabt på regionale sprog eller mindretalssprog;*

82. I foregående overvågningsperioder har Ekspertkomitéen anset denne forpligtelse for at være opfyldt.

83. Imidlertid fremgår det af den erklæring, som er fremsendt af repræsentanterne for de tysktalende, at det bliver stadig sværere for det tyske mindretal at sikre driften af det tyske museum i Sønderborg og et skolemuseum i Aabenraa udelukkende ved hjælp af frivillige. Det tyske mindretal anmodede derfor i maj 2010 kulturministeriet om støtte til ansættelse af medarbejdere, men ansøgningen blev afvist. Ekspertkomitéen noterer sig, at museet i Sønderborg er særligt relevant for denne forpligtelse, eftersom det spænder over en bred vifte af aktiviteter, og opfordrer de danske myndigheder til at støtte bestræbelserne på at drive dette museum professionelt.

84. Det er dog fortsat Ekspertkomitéens holdning, at forpligtelsen på nuværende tidspunkt er opfyldt.

Stk. 3

Parterne forpligter sig til, når de fører deres kulturpolitik i udlandet, at træffe passende foranstaltninger i henseende til regionale sprog eller mindretalssprog og de kulturer, de afspejler.

85. I den anden overvågningsperiode tilkendegav Ekspertkomitéen, at den så frem til at modtage flere oplysninger om de danske myndigheders inddragelse af de tysktalende sønderjydere sprog og kultur i forbindelse med kulturpolitik i udlandet.

86. De danske myndigheder henviser i den tredje periodiske rapport til det kulturelle samarbejde i Euroregion Sønderjylland-Slesvig. Ekspertkomitéen vil imidlertid minde om, at begrebet "kulturpolitik i udlandet" ikke kun henviser til det land, hvor det pågældende mindretalssprog tales, men også pålægger myndighederne en forpligtelse til at afspejle den danske flersprogethed mere generelt i de lande, hvor deres kulturinstitutioner er aktive³.

87. Ekspertkomitéen anser ikke denne forpligtelse for at være opfyldt. De danske myndigheder opfordres til at tage tilstrækkelig højde for de tysktalende sønderjydere sprog og kultur i forbindelse med deres kulturpolitiske tiltag i udlandet, og til at redegøre for de trufne foranstaltninger i den næste periodiske rapport.

Artikel 13 – Det økonomiske og sociale område

Stk. 2

Med hensyn til økonomiske og sociale anliggender forpligter parterne sig til, i det omfang de offentlige myndigheder har kompetence, inden for det område, hvor de regionale sprog eller mindretalssprogene bruges, og for så vidt dette med rimelighed kan lade sig gøre:

...

- c** *at sikre, at sundheds- og socialinstitutioner som for eksempel sygehuse, plejehjem og herberger giver mulighed for på deres eget sprog at modtage og behandle personer, der bruger et regionalt sprog eller mindretalssprog, som har brug for pasning og pleje på grund af sygdom, alder eller andet;*

88. I den anden overvågningsperiode anså Ekspertkomitéen denne forpligtelse for at være delvist opfyldt, men de danske myndigheder blev opfordret til at styrke deres bestræbelser på at sikre, at tysk kan benyttes på i den sociale sektor, især inden for ældreomsorgen. Ekspertkomitéen understregede, at eftersom den valgte forpligtelse kræver, at myndighederne sikrer muligheden for at anvende tysk, er

³ Se også den tredje evalueringsrapport for Ungarn, ECRML (2007) 5, stk. 202

der behov for en mere systematisk tilgang på kommunalt niveau og i den nye Region Sønderjylland, og en tosproget personalepolitik bør være en integreret del af denne tilgang.

89. Hvad angår hospitaler, fremgår det af den tredje periodiske rapport, at brugen af tysk ved indlæggelse og behandling af medlemmer af det tyske mindretal på Region Sønderjyllands hospitaler afhænger af omstændighederne. Patientrådgivere i regionen kan efter anmodning være patienterne behjælpelige med tysk. På internettet findes der oplysninger om hospitalerne i Sønderjylland på tysk. I det psykiatriske behandlingssystem kan såvel patienter som pårørende benytte tysk i deres kontakt med hospitalerne.

90. Ekspertkomitéen blev under sit besøg af repræsentanterne for de tysktalende gjort opmærksom på, at det var uklart, hvorvidt tysktalende læger kunne bruge tysk ved behandlingen af patienter, eftersom det generelt henstilles til lægerne at tale dansk. De relevante myndigheder oplyste over for Ekspertkomitéen, at læger godt må bruge tysk ved behandling af tysktalende patienter, og at de var til rådighed med yderligere opklaring af eventuelle misforståelser i den henseende. Regionens hospitaler beskæftiger 120 medarbejdere fra Østrig og Tyskland, og generelt siger en tredjedel af de 3.000 medarbejdere, at de forstår og taler tysk. I øvrigt indeholder de sønderjyske hospitalers hjemmesider oplysning om Pagten og om de tysktalendes mulighed for at anvende tysk i deres kommunikation med hospitalerne.

91. Ekspertkomitéen hilser dette initiativ velkommen og anmoder de danske myndigheder om i den næste periodiske rapport at fremlægge oplysninger om, hvordan informationer om muligheden for at bruge tysk i kontakten med tysktalende er tilgået de tysktalende medarbejdere.

92. Hvad angår den sociale sektor fremgår det af den tredje periodiske rapport, at kommunerne Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa stiller tysksproget bistand til rådighed i nødvendigt omfang. Hvad angår ældreomsorgen råder kommunerne Sønderborg og Aabenraa over tysktalende medarbejdere, og tysk kan benyttes efter behov. I praksis er situationen den, at nogle plejehjemsbeboere og modtagere af hjemmehjælp foretrækker at tale tysk, men det er ikke noget problem for kommunen. I Aabenraa og Sønderborg er det de lokale myndigheders opfattelse, at der ikke er behov for særlige foranstaltninger på dette område.

93. Ekspertkomitéen fik oplyst af de tysktalende, at det nuværende potentiale hos tysktalende medarbejdere på hospitaler og i andre dele af den sociale sektor ikke udnyttes fuldt ud, og at der er behov for en systematisk kortlægning af tosprogetheden blandt den nuværende medarbejderstab på institutionerne og en proaktiv udnyttelse af disse færdigheder.

94. Ekspertkomitéen fastholder sin holdning fra den anden evalueringsrapport gående ud på, at der er behov for en mere systematisk medarbejderpolitik hos myndighederne for at sikre, at der reelt er tysktalende medarbejdere til rådighed på institutionerne i den sociale sektor, herunder på hospitalerne.

95. Ekspertkomitéen anser forpligtelsen for at være delvist opfyldt.

Ekspertkomitéen opfordrer indtrængende de danske myndigheder til at styrke bestræbelserne på at sikre, at det reelt er muligt at tale tysk på institutionerne i den sociale sektor, især inden for ældreomsorgen.

Kapitel 4 Ekspertkomitéens kommentarer vedrørende tredje overvågningsperiode

A. Ekspertkomitéen værdsætter det fremragende samarbejde, som Komitéen havde med de danske myndigheder i forbindelse med tilrettelæggelsen af Komitéens besøg. De oplysninger, som Komitéen modtog fra myndigheder og repræsentanter fra sproggrupperne, gjorde det muligt at danne sig et klarere indtryk af situationen for regionale sprog og mindretalssprog i Danmark.

B. Danmark bør roses for sine fortsatte bestræbelser på at beskytte og fremme det tyske sprog i Sønderjylland. Det gode samarbejde og den åbne dialog imellem de danske myndigheder og de tysktalende er til stor fordel for indsatsen for at beskytte det tyske sprog. Dansk lovgivning afspejler de danske myndigheders bevidsthed om behovet for at beskytte og fremme tysk gennem særlige foranstaltninger.

C. Arbejdet med at indføre kommunalreformen og reformen af administrative strukturer er nu afsluttet, og takket være de særlige foranstaltninger, som er truffet i forhold til de tysktalende, har reformen ikke haft nogen negative følger for beskyttelsen af det tyske sprog.

D. De grønlandske og færøske myndigheder har efter fornyet overvejelse besluttet at fastholde deres tidligere udmelding om, at de ikke er interesseret i en mulig udvidelse af Pagtens anvendelsesområde til også at gælde Grønland og Færøerne. Ekspertkomitéen beklager denne beslutning, eftersom en indlemmelse i Pagten af det grønlandske og det færøske sprog ville være et aktivt bestræbelserne på at beskytte regionale sprog og mindretalssprog i Europa.

E. I henhold til de oplysninger, som Ekspertkomitéen modtog under besøget, begyndte grønlænderne at tage til Danmark i det 19. århundrede for at uddanne sig, men det var først efter 1960, at de bosatte sig der. Færingerne begyndte at tage til Danmark for nogle få hundrede år siden i et ganske ubetydeligt antal for at uddanne sig, men der er ingen tegn på, at denne indvandring førte til en vedvarende tilstedeværelse af det færøske sprog i staten Danmark før end i 1960'erne. På den baggrund er det Ekspertkomitéens konklusion, at det grønlandske og det færøske sprog ikke "er i traditionel brug" i staten Danmark, hvorfor de ikke falder ind under den i Pagtens artikel 1 indeholdte definition på et "regionalt sprog eller et mindretalssprog".

F. Sproget Romani tales i dag fortrinsvis af indvandrere, som er ankommet til Danmark siden 1960'erne. På grundlag af de oplysninger, som Ekspertkomitéen modtog under besøget, kræver spørgsmålet om en traditionel tilstedeværelse af det Romani-sprog, som tales af Sinti og muligvis af andre grupper hjemmehørende i Danmark, yderligere undersøgelser fra de danske myndigheders side.

G. Hvad angår det tyske sprog, lader det til, at de statslige myndigheder i nogle tilfælde ikke har orienteret de ansvarlige regionale og lokale myndigheder i tilstrækkelig grad om de forpligtelser, der udspringer af Pagten. Der er behov for, at Danmark indtager en mere proaktiv og struktureret holdning til opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af Pagten. Det er beklageligt, at Danmark ikke har valgt nogen af forpligtelserne i artikel 10, stk. 2 (lokale og regionale myndigheder) i betragtning af den vigtige rolle, som de regionale og lokale myndigheder spiller i bestræbelserne på at fremme det tyske sprog.

H. Tilvejebringelsen af undervisning og uddannelse på tysk på det tyske mindretals private skoler forbliver eksemplarisk. Der er imidlertid risiko for, at det statslige tilskud til de tyske skoler nedskæres. Det kan få alvorlige konsekvenser, og det kan gøre det umuligt for de skoler, der drives af det tyske mindretal, at fortsætte aktiviteterne på det nuværende niveau.

I. Det tyske sprog er stadig repræsenteret i meget ringe omfang i de danske radio- og tv-medier. De danske myndigheder har ikke taget nogen væsentlige skridt til en yderligere implementering af forpligtelserne eller til at forøge sendetiden i radioen. Hvad angår fjernsyn, er der et fjernsynsprojekt under udvikling på tværs af grænsen med deltagelse af Aabenraa lokal-tv, og hvis dette projekt bliver vellykket, kunne det være en måde, hvorpå man kunne bringe tysksprogede fjernsynsudsendelser. Det står imidlertid klart, at der er behov for en mere målrettet indsats, hvis Danmark skal opfylde sine forpligtelser i henhold til Pagtens Afsnit III på dette område.

J. Det danske kulturministerium og de relevante lokale og regionale myndigheder yder aktiv støtte til det tysktalende mindretals kulturaktiviteter. De tysktalende er repræsenteret i organer, som har ansvar for tilrettelæggelsen af kulturaktiviteter i Sønderjylland, herunder i et samarbejde på tværs af grænsen.

K. Det er stadig i vid udstrækning muligt at tale tysk på sundheds- og socialområdet, men Danmarks forpligtelser på dette område er vidtgående, og der er behov for en mere systematisk medarbejderpolitik for at sikre, at sociale ydelser generelt er tilgængelige på tysk, også på hospitalerne.

L. Endelig er der fortsat behov for at øge bevidstheden om og forståelsen for tysk som et regionalt sprog eller et minoritetssprog i Danmark hos den danske befolkning i al almindelighed.

Den danske regering blev opfordret til at kommentere indholdet af denne rapport i henhold til pagtens artikel 16.3. De modtagne kommentarer er vedhæftet som Bilag II.

På grundlag af denne rapport og dens konklusioner forelagde Ekspertkomitéen Ministerkomitéen sine forslag til henstillinger til Danmark. Samtidig understregede Ekspertkomitéen behovet for, at de danske myndigheder udover disse generelle henstillinger gør de mere detaljerede observationer i selve Rapporten til genstand for overvejelse.

På sit 1107. møde den 2. marts 2011 vedtog Ministerkomitéen sin Henstilling til Danmark som anført i del B i nærværende dokument.

Bilag I: Ratifikationsinstrument

Danmark

Erklæring indeholdt i en verbalnote fra Danmarks permanente repræsentation på tidspunktet for deponering af ratifikationsinstrumentet den 8. september 2000 – (Originaltekst på engelsk)

I henhold til artikel 2, stk. 2, og artikel 3, stk. 1, i den Europæiske Pagt om Regionale Sprog eller Mindretalssprog erklærer Danmark at ville anvende følgende bestemmelser i pagtens Afsnit III i forhold til mindretalssproget tysk i Sønderjylland:

Artikel 8, stk. 1 a iii; b iv, c iii/iv, d iii; e ii, f ii, g; h; i; stk. 2;

Artikel 9, stk. 1 b iii; c iii; stk. 2 a/b/c;

Artikel 10, stk. 1 a v; stk. 4 c; stk. 5;

Artikel 11, stk. 1 b i/ii, c i/ii; d, e i, f ii; g, stk. 2;

Artikel 12, stk. 1 a; b; d; e; f; g; stk. 2; stk. 3

Artikel 13, stk. 1 a; c; d; stk. 2 c;

Artikel 14, a; b.

Den danske regering vurderer, at artikel 9, stk. 1 b iii, and 1 c iii, ikke udelukker, at national procesret kan indeholde regler, der som udgangspunkt kræver, at dokumenter fremlagt for en ret på et fremmed sprog ledsages af en oversættelse.

Periode som er omfattet: 1. januar 2001 -

Den foregående erklæring vedrører artikel: 2, 3

Erklæring indeholdt i en verbalnote fra Danmarks permanente repræsentation på tidspunktet for deponering af ratifikationsinstrumentet den 8. september 2000 – (Originaltekst på engelsk)

Det danske rige omfatter Danmark, Færøerne og Grønland.

§11 i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om hjemmestyre for Færøerne fastslår at "Færøsk anerkendes som Hovedsproget, men Dansk skal læres godt og omhyggeligt, og Dansk kan lige så vel som Færøsk anvendes i offentlige Forhold." I kraft af nævnte lov er der en høj grad af beskyttelse af færøsk, og pagtens bestemmelser vil derfor ikke finde anvendelse på færøsk, jvf. Pagtens artikel 4 (2). Af denne grund har den danske regering ikke til hensigt at forelægge periodiske rapporter i henhold til Pagtens artikel 15 for så vidt angår færøsk.

Danmarks ratifikation af Pagten berører ikke på nogen måde udfaldet af forhandlingerne om Færøernes fremtidige forfatningsmæssige status.

§9 i lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands hjemmestyre fastslår at:

"Det grønlandske sprog er hovedsproget. Der skal undervises grundigt i det danske sprog.

Stk. 2. Begge sprog kan anvendes i offentlige forhold. "

I kraft af nævnte lov er der en høj grad af beskyttelse af grønlandsk, og Pagtens bestemmelser vil derfor ikke finde anvendelse på grønlandsk, jvf. Pagtens artikel 4(2). Derfor har Danmarks regering ikke til hensigt at forelægge periodiske rapporter i henhold til Pagtens artikel 15 for så vidt angår grønlandsk.

Periode som er omfattet: 1. januar 2001 -

Den foregående erklæring vedrører artikel: 15, 4

Erklæring indeholdt i en verbalnote af 25. august 2000 fra Danmarks permanente repræsentation på tidspunktet for deponering af ratifikationsinstrumentet den 8. september 2000 – (Originaltekst på engelsk)

Efter modtagen instruks oversender repræsentationen hermed autoriserede oversættelser til engelsk af den grønlandske hjemmestyrelov af 29. november 1978 og hjemmestyreloven for Færøerne af 23. marts 1948, på grundlag af hvilke der har været holdt obligatoriske samråd som en del af ratifikationsprocessen. Opmærksomheden henledes på henholdsvis paragraf 9 og 11 og på den tilsvarende liste over forhold, som er lagt under hjemmestyre.

[Note fra sekretariatet: De endelige udgaver er til rådighed ved henvendelse til Traktatkontoret.]

Periode der er omfattet: 1. januar 2001 -

Den foregående erklæring vedrører artikel: -

(English only)

The Danish Government is pleased to respond to the invitation of the Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages to comment on the proposals for recommendations to the Committee of Ministers, as contained in the third report on Denmark. Please find below the Danish comments.

Comment on item 36 in chapter 3 “The Committee of Experts' evaluation in respect of Part II and Part III of the Charter”:

The Committee of Experts continues in its third report to pay attention to the awareness of and understanding for German as a regional or minority language of Denmark among the Danish population at large. In this report as well as in its previous reports, the Committee of Experts encourages the Danish authorities to take measures to increase awareness of and understanding for German as a regional or minority language.

In the third - present - report The Committee of Experts also requests the Danish authorities to provide, in the next periodical report, certain specific information. What is requested is: 1) whether information provided in schools on “the border area” promotes awareness of and understanding for German as a minority language in Denmark and/or 2) whether this awareness has been accompanied by other measures. The Danish authorities would appreciate to engage in a closer dialogue with the Committee of Experts and representatives of the German minority as to how awareness rising could be made more tangible. We can, however, provide you with the following concrete information:

In Denmark we are absolutely aware of the fact that the German minority is covered by the conventions on Minorities and the Language Charter, and that this fact is to be given in an educational context.

The Danish Folkeskoles (primary and lower secondary school) history teaching encompasses relevant mutual, regional history and border developments between Germany and Denmark in its political context as well as the development that led to the partial reunion of South Jutland with Denmark in 1920. The German programmes include intercultural understanding, and a statement of the academic year 2008/2009 shows that 78.5 per cent of the pupils in the Danish Folkeskole are taught German in the (6th) 7th to 9th form.

The objectives of the Danish Folkeskole are to be attained through a decentralised teaching structure. As an overwhelming majority of the Danish municipalities uses the Ministry of Education's curriculum guidelines, it is furthermore expected that especially the pupils of the municipalities of Southern Jutland are well-informed concerning the German minority, also in its historical context.

Comment on the proposal for the recommendation to “increase the level of radio broadcasting in German and provide TV broadcasts in German in South Jutland, in cooperation with the German-speakers”:

The Committee of experts notes in its third report as in the second and the first that the presence of the German language in the Danish broadcasting media remains very weak. The Committee finds that no significant steps have been taken by the Danish authorities to further implement the undertakings or to increase the level of radio broadcasting.

Concerning the issue of radio broadcasting the Ministry of Culture informs that the situation is as follows: Rather than having their own German speaking radio station representatives of the German speaking minority informed the Ministry of Culture several years ago that it prefers having news broadcasts in German on a channel that has many Danish speaking listeners. This possibility is also offered by the Danish legislation and since 2005 an annual support of 250.000 DKK to the German-speaking minority in South Jutland for the purchase of broadcast time for news in German on a local radio station has been provided. The broadcasts have been very successful according to the daily Newspaper Der Nordschleswiger that provides the news for the broadcasts. These have resulted in

better information to the Danish/Southern Jutland population on the views of the German minority and it has improved the position of the German language in the public sphere. Concerning the Committee's recommendation that also TV broadcasts in German should be provided in close cooperation with the German-speakers, the Ministry of Culture would like to refer to and reiterate its previous comments, namely that measures taken are considered adequate and in conformity with obligations of public-service broadcasters taking the principle of independence and autonomy of media into consideration.

The Danish authorities are ready to continue the dialogue with the Committee of Experts and representatives of the German minority on these issues.

B. Henstilling fra Europarådets Ministerkomité vedrørende Danmarks anvendelse af Pagten.

EUROPARÅDET
MINISTERKOMITÉEN

**Henstilling RecChL(2011)1
fra Ministerkomitéen
vedrørende Danmarks anvendelse af den Europæiske Pagt om Regionale Sprog eller
Mindretalssprog**

*(Vedtaget af Ministerkomitéen den 2. marts 2011
på det 1107. møde for ministrenes stedfortrædere)*

Ministerkomitéen, som

henviser til Artikel 16 i den Europæiske Pagt om Regionale Sprog eller Mindretalssprog,

er opmærksom på det af Danmark oversendte ratificeringsinstrument af 8. september 2000,

har bemærket sig Ekspertkomitéens evaluering af Pagten med hensyn til Danmarks anvendelse af denne,

er klar over, at denne evaluering bygger på oplysninger forelagt af Danmark i Danmarks tredje periodiske rapport, yderligere oplysninger fremlagt af de danske myndigheder, oplysninger forelagt af instanser og sammenslutninger, som er lovligt etableret i Danmark, samt oplysninger, som er tilgået Ekspertkomitéen under dens besøg,

[har bemærket sig de danske myndigheders kommentarer vedrørende indholdet af Ekspertkomitéens rapport,]

Henstiller, at de danske myndigheder tager alle Ekspertkomitéens observationer i betragtning og som forhold med høj prioritet:

1. forøger omfanget af tysksprogede radioprogrammer og tilvejebringer tysksprogede fjernsynsprogrammer i Sønderjylland i tæt samarbejde med de tysktalende;
2. sikrer, at nedskæringen i tilskuddene til privatskoler og en reduktion af transportgodtgørelsen ikke får negative følgevirkninger for de tysksprogede skolars fortsatte drift på det nuværende niveau;
3. afklarer spørgsmålet om den traditionelle tilstedeværelse i Danmark af sproget romani, som tales af Sinti og muligvis også af andre grupper oprindeligt hjemmehørende i Danmark.